

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

După crisa din Balcani.

De Georg Fleșariu,
maior ces. și reg. în retr.

I.

Aflu de necesar, și poate că e și de interes general, ca acum după încheierea (deocamdată) a crizei din Balcani și după părerile foarte interesante, exprimate în cursul discuțiilor delegaționale din urmă, din partea diferitelor partide politice, se espun încă odată rezultatul final al evenimentelor ultime din Balcani, cu toate aparițiile legate de ele și cu urmările avute, scoțând totodată în lumină adevărata și cu totul obiectiv activitatea politicii noastre externe.

Notez, că nu acela e patriot bun, și nu acela face patriei sale serviciile cele mai bune, care scăderile și relele existente le înfrumusețează, ori le neagă chiar, din considerare față de persoane, ci numai acela, care în interesul cauzei, fără frică, le descopere și le arată publicului cu intențiunea clară și cea mai bună de a provoca astfel mai curând sanarea și sistarea relelor. Ranele grele din corp, cari pot fi delaturate numai cu ajutorul medicului, nu e permis se fie ascunse, dacă nu se vrea, ca întregul organism să fie atacat și nimicit.

Organismul nostru de stat încă are rane grave, pe cari eu le-am arătat în toți articolii mei de ziar, în mod clar și la înțeles. Fără delaturarea lor nu vom avea nici când o politică bună internă, pentru că neîntreruptele certe naționale și politice împiedecă lucrul acesta. Dar tot așa de clar, ca lumina soarelui, e și aceea, că pe lângă o politică rea internă, nu se poate face nici politică bună externă. Lucrul acesta e imposibil, și crisa din urmă din Balcani ne-a oferit dovadă eclatantă pentru afirmarea aceasta.

Imprejurarea aceasta ar putea servi cumva ca motiv atenuant pentru vinovăția politicii noastre externe, care o apasă în urma greșelilor mari pe cari le-a făcut, dacă oficiile și persoanele ministeriului nostru de externe nu ar fi tocmai produsul unei astfel de politici, al unui sistem cu totul greșit politic, care nu poate fi scuzat și iertat. Sistemul acesta politic s'a incubat în statul nostru în mod arbitrar, în contra oricărui drept, oricărei legi, în contra oricărei rațiuni și logici, și s'a estins într'un mod atât de înspăimântător, încât astăzi întreaga noastră politică externă și destinele imperiului sunt conduse de Maghiari, și anume, în spirit strict național maghiar.

E băttor la ochi și e chiar de neînțeles, că Germanii înșiși, adevărații întemeetori ai imperiului, în care în privințe culturale, numerice și istorice, ei formează națiunea cea mai tare, care contribuie în măsura cea mai mare cu dări, prin urmare e cea mai îndreptățită, — au fost eschiși de Maghiari aproape de tot dela conducerea imperiului, așa, că astăzi influența lor e egală aproape cu nula. Iar dacă chiar Germanilor austriaci li se face în monarhie aceasta mare nedreptate, putem să ne formulăm o idee, cât de neîndreptățită sunt ceialaltă Germani, și toți nemaghiarii, în Ungaria mai restrânsă, sub domnia oligarhică. Abstrăgând însă cu totul dela motivele politice naționale, poate oare aștepta, — ca să nu zic pretinde, — Germanul, ori Cehul din statul industrial, numit Austria, ca «diplomatul austriac», luat dintre Maghiarii dela roată ai Ungariei, agricolă în mod pronunțat, se facă o politică externă, și în special o politică balcanică, care ar fi favorabilă intereselor industriale și economice ale Germanilor austriaci, și nefavorabilă pentru Ungaria? Hotărât că nu. Și chiar și numai atâta e destul pentru a se putea înțelege,

că noi sub sistemul acesta trist politic, sub care ne-a surprins izbucnirea războiului balcanic, nu puteam nici decum să ne gândim la o rezolvare a chestiei balcanice, favorabilă pentru monarhie. Ori se putea crede, și se poate crede, că maghiarisata noastră conducere de monarhie ar putea să facă o politică mai bună esternă, decum e politica internă maghiară de astăzi a Ungariei, din care, cum se știe, s'au născut stări de lucruri, cari au ajuns la tristă celebritate în Europa întreagă, iar monarhiei îi detrag forțe, cari nu pot fi înlocuite, prin înstreinarea națiunilor proprii subjugate, și prin împingerea statelor vecine, de aceeași seminiție, în tabăra dușmanilor?

Nu, hotărât că nu! Pentru că politicianii, cari gândesc la fel, și au aceleași scopuri și aceleași năzuințe, câtă vreme dispun singuri de putere vor face totdeauna aceeași politică internă și externă. Și durere, nici astăzi încă nu ne putem gândi la o îmbunătățire a acestui sistem politic, care e sistemul mării nedreptăți. Nu e tocmai mult, decând a fost publicată în ziare lista celor avansați și numiți în oficiile externe. Și earăși întâlnim între ei 80% de Maghiari, întocmai corăspunzător numărului lor de până acumă, în loc de 10%, cât li s'ar cuveni Maghiarilor, după numărul sufletelor. În Austria nu se bagă lucrul acesta în seamă. Lui «Michel» cel bun îi sunt toate bune. Iar nemaghiarii din Ungaria: Germanii, Slavii, Românii, nu pot să facă nimica, fiindcă ei, deși formează majoritatea covârșitoare a populațiunii, nu sunt de loc reprezentați în delegațiuni. Ceva de necrezut. Două părți de trei din populațiune nu are nici un singur reprezentant ales într-o corporațiune, chemată se discute și decidă asupra războiului și a păcii, și se voteze miliarde, pe cari populațiunea astfel despoiată de drepturi are

să le dea, în formă de dări urcate, fără a fi întrebată, că pentru ce le dă? Un absolutism sever și drept ar fi de omie de ori mai bun, decât constituționalismul acesta, scaldat în atâtea păcate. Așa spun oamenii, când îți dai în vorbă cu ei; și au toată dreptatea.

Limba maghiară

în școalele noastre confesionale.¹

Domnilor învățători,

Cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns să ne vedem iarăși laolaltă, în scopul de a ne sfătui asupra unor probleme didactice ale școalei noastre. Intrunirea noastră de acum se deosebește de cele de până aci printre altele și prin faptul, că avem pentru întâia oară în mijlocul nostru și pe învățătorii tractului Agnita, cari începând cu anul acesta au fost încorporați la cercul nostru conferențiar. Sper, că contactul lor mai intim cu acest cerc, care trebuie să aibă ambiția a fi cel mai bun în întreaga arhidieceza, va fi pentru ei un imbold pentru o cât mai mare desăvârșire.

Conform programului fixat de autoritățile noastre școlare superioare, în aceste conferențe, dupăcum vă este cunoscut, vom avea să ne ocupăm amănunțit cu limba maghiară în școalele noastre, atât teoretic cât și practic.

I.

Domnilor învățători.

Școalele noastre confesionale din această țară au fost și sunt școli cu limba de propunere română. Dela 1879 încoace, pe baza articolului de lege XVIII din acel an, se predă ca obiect de învățământ obligat și limba maghiară. La început această limbă se

¹ Cuvânt de deschidere, ținut la conferența învățătorilor gr.-ort. români din cercul III Sibiiu-Agnita.

FOIȘOARĂ.

Copilul nostru. Drepturile sale. Divorțul.

De Constanția de Dunca Schläu.

(Fine).

Pentru toate lipsurile, nemulțumirile și contrarietățile vieții să avem paciență și resignațiune, numai pentru o slăbiciune sau un capriciu a iubitelui tovarăș al vieții noastre să fim intoleranți?

Or ce s'ar întâmpla, de schimbat nu schimbăm nici părinți, nici copii, nici frați, nici rude, și tocmai soții și soțiile să fie schimbate?

Când suntem datori s'avem mai multă îngăduieală, atunci să ne lipsească principalele virtuți creștinești?

Când sunt în joc cele mai scumpe interese ale iubitelor copii, atunci să ne revoltăm și s'aruncăm jugul datoriilor?

Dar pentru ce are bărbatul înțelepciune? — Pentru ca să filozofeze.

Pentru ce este femeia inger? — Pentru ca să rabde și să ierte.

Răbdarea și ertarea sunt temelia religiei noastre. Multe fericiri trimite Dum-

nezeu celui ce-i ascultă poruncile, celui ce rabdă și eartă.

Mă întreb cum de se mai crede tată, tată de îndeplinitor de datoriile ce-i sunt impuse, acel bărbat care plătește străinilor hrana și întreținerea copiilor săi? Acel care cu bani cumpără acelor copii substituți de părinți?

Cum se mai zice mamă, mamă cu conștiința sarcinilor sale, acea femeie care își dă inima și sfântul nume al copiilor săi și își îngrijirile și mângăierile unor copii de cuib străin, uitând pe cei căror le datorește toată iubirea?

N'are oare copilul față de născătorii săi alte drepturi decât cerșitorul la punga trecătorului?

Nu! nu ajung copilului numai hrana și îmbrăcămintea înecuvântată de codul civil. El are sete de ceva mai mult, de ceva ce-i este mai scump decât viața, are sete de iubirea părintească. El are sete de dulci de afectuoase și minuțioase îngrijiri. El are nevoie de mâni puternice — puternice prin iubire și devotament — mâni ce să-l conducă spre arena luptelor pentru existență, să-l conducă și susție în momentele grele, mâni ce din copilăria lui neconținut și neobosit să lucre la perfecționarea și fericirea lui, — ear acele mâni nu pot fi altele decât mâinile părinților.

Disponă legislațiunea cum îi vine la socoteală, conserve sau ba din codul nostru civil paragrafele ce admit divorțul și acolo unde sunt copii, conștiința datoriilor ce ne sunt impuse și de Dumnezeu și de societate să se ridice mai pe sus de antinaturale legi scrise și:

„Din moravuri să dispară divorțul!”

Din moravuri să dispară mama ce are tristul curaj să se ceară unui nepăsător — ades june și neesper — tribunal, să-i ceară dreptul de a părăsi casă, soț și copii; să dispară din moravuri acea mamă care, cu legi și sofisme în mână, aleargă s'obție dela o ne logică justiție dreptul de a goni dela vatra familiei pe părintele copiilor săi, întru de a face loc unui străin, căruia i-a dat un nou și culpabil amor.

Să dispară din moravuri bărbatul care din capricii, vile pasiuni sau mârșave interese bănești, smulge pe copiii săi, dela sânul unei mame iubitoare, a mamei adevărate, fără de care viața le devine sau grea și amară sau imposibilă.

Să dispară din moravuri familii câte cu cinci, șeasă soțuri de copii ce se zice că sunt frați; dar astfel de frați și surori, încât ei singuri nu pricep în ce fel atât de feliuriti și deosebiți le sunt părinții, — părinții ce au și numele ce poartă.

Pretutindenea unde sunt români — și sunt mulți în jurul regatului nostru — pre-

tutindene divorțul este în carte. În carte, dar nu însă și în obicei.

În carte rămăie și la noi, în carte închis ca în mormânt.

Femea, mama, dulcea ființă alcătuită din dragoste, frăgezime, devotament și abnegațiune uite toate, numai pe copiii săi să nu-i uite.

Francezul zice: „ceea ce voește femeia, voiește și Dumnezeu,” noi românii, să zicem: „ceea ce voește Dumnezeu, voiește și femeia.”

Părinții au chiar a face mai mult decât a nu-și părăsi casa și copii. Spre binele familiei ei ar fi să trăiască în cea mai deplină bună-înțelegere.

Între părinți nici contradicții, nici rivalități. Ceea ce unul din ei aprobă, să nu desaprobeze celalalt. Precum sfânta Scriptură o zice, cu adevărat „un trup și un suflet” să fie amândoi, față de copiii lor mai ales. Un trup și un suflet, ungând și o voință.

Toată autoritatea, tot prestigiul lor ar fi pierdut, când părinții, prin discordii și certe, ar supune ideile și faptele lor aprecierii și criticii fiilor lor.

Infailibili, ca perfecțiunea, infailibili, ca Dumnezeu la care se închină, să apară totdeauna și în tot timpul, părinții copiilor lor.

preda, în școalele nedivizate, în două 1/2 ore pe săptămână, mai târziu în ore din ce în ce tot mai multe. Rezultatele pe cari le-a dat legea din chestiune n'au fost însă multămitoare nici din punctul de vedere al educației în general, și nici din acela al învățării limbii maghiare. Multa trudă a învățătorilor și a elevilor se poate zice, că a fost o pierdere zadarnică de energie. Nimeni n'au ajuns să se poată procopsi în vre-o formă oarecare cu cunoștințele de limba maghiară însușite în școală primară și nimeni n'a devenit prin această instrucțiune mai bun patriot. Noi n'am fost multămiți cu acest sistem și n'au fost multămite nici organele statului, — bineînțeles motivele erau diferite. Urmasa știți care a fost: articolul de lege XXVII dela 1907, zis și «legea Apponyi». Știți, că aceasta între altele, a stabilit numărul orelor de limba maghiară în școalele nedivizate la 13 pe săptămână, impunând ca scop, ca elevii, după patru ani de școală să ajungă a-și putea exprima la înțeles cugetele în limba maghiară, în scris și în graiu viu.

Dela intrarea în vigoare a acestei legi au trecut 6 ani de școală. D-voastră ați făcut în acest timp experiențe bogate, relative la limba maghiară, așa că arătarea lor aici va fi de mare preț atât pentru noi, cât și pentru autoritățile superioare confesionale și de stat. Conferențele noastre din acest an vor fi deci un fel de examen. Aici vom avea să ne dăm seama: sub dispozițiile legii dela 1907 ce și cum am lucrat și cu ce rezultat? Din aceasta vom vedea întrucât se poate executa legea din chestiune, și întrucât există între d-voastră vre-unul care să fi realizat măsura cerută de lege, ca adecă, copiii, după patru ani de școală, să-și știe exprima cugetele la înțeles în graiu viu și în scris, în limba maghiară. Dacă se va găsi între d-voastră vre-unul, căruia să-i fi succes acest lucru, — aceasta va însemna, că ceea ce cere legea e și realizabil, cel puțin în viitor. Iar dacă se va dovedi că, nici după siliștea de 6 ani, nu i-a succes nici unuia din cei vre-o 80 înși câți sunteți aici să ajungă acest scop, aceasta va fi o dovadă, că legea cere ceva imposibil. Aceasta va dovedi în mod eclatant, că ceea ce a spus contele Apponyi în vorbirea sa din cameră la 28 Ianuarie 1889 e pe deplin adevarat: «Cu toții — zicea la 1889 urzitorul legii dela 1907 — cu toții am înălțat în viață oameni, cari știu mai multe limbi, dar la urmă puteam vedea că nu știu nici o limbă cumsecade. La astfel de oameni, după cum ne-am putut convinge, lipsa de corectitate în exprimare influențează și ideile înseși.

Insuflați fiilor voștri încredere, ca să puteți, în tot timpul, fi desăvârșit iubiti; insuflați-le admirație și venerațiune, ca să puteți fi adânc și neclintit respectați. Copilul are a fi deplin convins de superioritatea celor cărora e dator a se supune.

Nici odată să nu surprindă copilul pe părintele său depoetizat. Nici odată să nu-l zărească lipsit de impunătoare aureolă ce are a-l face să strălucească de toate luminile.

Rămăie părintele vecinic mare, vecinic neatinș și neclintit pe înaltul pedestal unde l-a urcat, din primele zile, instinctiva iubire fierășcă.

De sus, ori când va porunci părintele, sigur va fi ascultat.

La perfecțiunea ce vede la născătorii și crescătorii săi se va sili să ajungă și copilul, a cărui părinți stau înaintea lui ca modele de toate perfecțiunile.

Cu toată știința, cu tot zelul ce am pune în năzuințele și lucrările noastre, binele deplin nu poate fi improvisat. Nici în una sau două ore vastă artă educativă inoculată educatorului.

Ideile generale ce s'au atins, au a fi desvoltate și întregite prin lungi studii și adânci meditațiuni.

Mai lesne s'ar ajunge scopul mamele ce au a deveni înțelepte crescătoare, de s'ar aduna în fiecare localitate, formând asociațiuni

Un spirit în care stăpânește o confuzie de limbi, nu e în stare să producă nici idei clare și nici să arete o gândire statornică și logică. De aceea mi se pare că impunerea unei limbi străine până la măsura, ca cineva să poată cugeta în aceasta și să se poată ocupa științific cu ea, trebuie să ducă neapărat la una din două: sau la zdrobirea puterii intelectuale și la zăpăcirea funcțiunilor unitare ale vieții spirituale, sau la nimicirea limbii materne și la ridicarea limbii străine la rolul de stăpână».

II.

Dați-mi voie ca, în aceeași legătură de idei, să vă mai atrag atențiunea asupra unor două momente.

În anul trecut mi s'a întâmpat în cursul inspecțiilor mele școlare să dau într'un protopopiat de al nostru peste un fenomen foarte ciudat, care m'a pus pe gânduri. În vre-o patru școale, pe cari le-am cercetat una după alta, învățământul stagnea, sau era îngrijit de preotul local, din cauză că învățătorul era greu bolnav. Știrind mai deaproape, am putut afla că acești învățători s'au îmbolnăvit în școală, din cauza muncii prea stăruitoare. Mult lăudatul «metod direct», cu vorba multă și grea în limba maghiară, le-a slăbit atât de mult pieptul, încât i-a făcut incapabili de muncă. Fenomenul acesta l-am găsit de altfel, verificat și prin aserțiuni de ordin științific. Astfel regretatul pedagog german Dr. W. Münch dela universitatea din Berlin (+ 1913) într'un articol de al său de acum 9 ani, în care vorbește despre metoda direct, zice: «Numărul acelor profesori de filologie modernă, cari se prăpădesc, e foarte mare. Toți sunt bolnavi de jumătate. Astăzi vine vestea despre cutare, că a murit, mâne despre altul și așa mai departe» (Lehrproben und Lehrgänge, 1904 Heft, 1, Seite 81). Iar revista pedagogică germană, cu numele «Die Zeitsprache Volkschule» ridică și ea acuze grave împotriva învățământului intuitiv în limba străină, pe care nu-l poate împărtăși învățătorul, decât ruinându-și, în timp scurt, plămânii (1898, pg. 269). Acelaș lucru îl spune și un pedagog maghiar în revista «Magyar Pedagogia» (1908 pg. 331): «A direkt módszer pontos és lekiismeretes keresztülvitelése minden orán az egész lélek összműködésére van szükség, és az, a ki álhatatosan folytatja csakhamar leöli magát. Németszágbán az életbiztosító társaságok a dijtétel megállapításánál már külfölséget tesznek direkt módszer és indirekt módszer szerint tanító tanárok között» (Dr. Kaiblinger Fülöp).

spre „cultivarea științei și artei de a crește copii”.

Am propus și neclintit propun de a se înființa în mari și mici centre intelectuale, asociațiuni a mamelor române pentru protejarea și cultivarea copilului nostru».

Năzuința acestor societăți ar fi să fie: perfecționarea omului fizic și a omului moral, prin o bine înțeleasă și îngrijită educațiune trupească și sufletească.

Indivizi și popoare ce află în sine puterile de a concepe idealuri înalte, negreșit, în fundul sufletului ce au, vor afla și forțele trebuitoare spre a le realiza. Perseverența și energia însă să nu-i părăsească.

Viitorul nu va mai duce mult popoarele la triumfuri prin arme ucigătoare, ci prin cultură. Cultură deplină. Cultura minții împreună cu cultura inimii.

Virtuți private — egale, cel puțin în intențiunea virtuților civice — puternica iubire a binelui, cultul adevărului și al frumosului, caractere de oțel și voinți tot atât de rezistente: eată aripi, prin care în sbor sigur s'ajung scopurile mari.

Nu femeia cerșind la dicasterii mijloace de disolvarea familiei, de risipirea cuibului său, de împrăștierea copilașilor în largă lume, nici femeia funcționară, fie ea cât de onorabilă și înalt plasată — nu vor putea da patriei idealii, trebuitorii cetățeni. Școala mai puțin.

Iată așadar încă un punct asupra căruia va trebui să vă arătați experiențele d-voastră. Căci dacă veți fi observat că, prin întrebuintarea metodelui direct vă ruinați în mod evident sănătatea, va trebui să căutați, cel puțin în mod principiar, o modalitate de a nu ne stărpi pe noi pentru un scop, a cărui realizare e cu totul problematică. Căci ar fi trist ca scopul fixat de legea din 1907 să se poată ajunge numai prin nimicirea unei tagme de oameni dintre cei mai buni și necesari.

Dar chiar și dacă urmările metodelui direct n'ar fi atât de funeste în general, ci ele s'ar reduce numai la un *desgust al învățătorilor față de cariera lor* — ceea ce, de altfel, constatăm la tot pasul, căci cei mai mulți învățători caută să se pensioneze cât mai curând, — chiar și în acel caz, zic, avem un moment de importanță deosebită, care trebuie remarcat conform importanței lui.

III.

Încă un moment țin să mai relev.

În broșura despre «Conferențele învățătoarești» din 1912 care vi s'a trimis tuturoara, găsim la pg. 24—25 o mărturisire foarte prețioasă a actualului protopop dela Reghin, dl Vasile Duma. «Erau (în tractul Cetății de peatră) trei învățători foarte strădălnici, cari se sileau pe întrecute a arăta cu ocazia examenelor progrese, tot mai strălucite. Întrând în vigoare noua lege școlară și fiind dotați în partea cea mai mare cu ajutor de stat, acum, pe lângă niziunța lor ideală era pentru ei și o chestie de existență de a satisface cât mai mult năulor datorințe impuse prin această lege. La examenul dela finea anului 1907/8—1908/9 au făcut acești învățători câteș trei într'o formă, progrese admirabile în limba maghiară, fără de a neglija și celelalte obiecte de învățământ. La finea anului școlar 1909/10 s'a observat mai puțin progres din toate obiectele de învățământ în general, de sine înțeles și în limba maghiară, iar la finea anului școlar 1910/11 și mai puțin. La observările mele juste, toți învățătorii mi-au răspuns, că ei pun acum o muncă îndoită ca mai înainte în predarea tuturor obiectelor de învățământ, iar în predarea limbei maghiare nu se poate spune câtă străduire își dau și recunosc, că cu toate acestea nu pot ajunge la rezultate așa frumoase ca mai înainte, aducând între alte motive și acela, că elevii aceștia nu mai sunt așa isteți, ca cei de mai nainte».

La sfârșit adaugă în raportul său dl protopop: «Eu însă care cunoșteam

foarte bine toate împrejurările și chiar studiam cu interes mersul învățământului în toate școalele, dar cu deosebire în aceste trei școli, le-am dovedit, că cauza rezultatului tot mai puțin al muncii lor e cu totul alta, la care ei nici nu se gândeau și pe care și ei au recunoscut-o, fiind și ei în urmă convinși.

Începând ei cu anul școlar 1907/8 a propune mai intensiv limba maghiară, aveau a face cu elevi cari cunoșteau temeinic limba română, și cei din cursurile V—VI își exprimau cugetările corect românește, de aceea de grabă și cu multă ușurință au învățat și ungurește a se exprima corect, pecând mai târziu, neglijând cu deosebire în cursul I și II exercițiile intuitive de limba română și punând mai mare preț pe cele din maghiară după metodelui direct, când acești elevi au ajuns în cursul IV și V-lea nu se puteau exprima corect nici românește, nici ungurește.

Învățătorii mei după o muncă grea de trei ani, văzând la ce rezultate au ajuns, au recunoscut importanța cea mare a învățământului limbei române și și-au dat toată siliștea a-și îndrepta greșala, căci altcum îmi ziceau, ne temeam că dăm patriei și bisericii noastre oameni necapabili și inconștienți de a munci în viață».

În acest caz povestit și comentat de protopopul Duma am avea, după cum se vede, o verificare practică foarte evidentă a aserțiunii contelui Apponyi, că învățarea în școală a unei limbi străine, până la măsura aceea ca respectivul să poată cugeta într'însa, duce sau la zdrobirea puterii intelectuale și la zăpăcirea funcțiunilor vieții spirituale, sau la uitarea limbei materne.

IV.

V'am atras, Domnilor, atenția asupra acestor momente, cari sunt în așa de strânsă legătură cu activitatea noastră pe de o parte, și cu problema conferențelor de acum, pe de altă parte. Întrucât pot să-și găsească ele vre-o justificare reală sau nu, aceasta se va vedea în cursul discuțiilor ce se vor desfășura în aceste două zile. Din parte-mi dorind ca, lucrările noastre să fie încoronate de cel mai desăvârșit rezultat, în toate privințele, rugând și dela acest loc pe bunul Dumnezeu să ne călăuzească toți pașii, — prin aceasta declar conferința deschisă.

Sibiu, 25 Octomvrie v. 1913.

Dr. Onisifor Ghibu
comisar consistorial.

Revistă politică.

Austro-Ungaria.

Dieta ungară. Mercuri s'a desbătut în dietă proiectul de lege despre pragmatica de serviciu la căile ferate. Opoziția maghiară nu s'a prezentat la ședință. S'au prezentat însă deputații croați. Au fost primiți cu aclamări. Deputații croați au dat o declarație, de înțelesul, că pe teritoriul țării lor nu cunosc și nu recunosc o altă limbă oficială, decât cea croată, apoi au acceptat și ei proiectul de lege, care repară întru câțiva greșelile guvernului coaliției, care introdusese limba maghiară la căile ferate din Croația. Eri, Joi, legea a fost votată și în a treia cetire. Proxima ședință a dietei se ține Marți.

Împăcarea. Ziarul «Românul» din Arad primește din Budapesta informațiile următoare despre tratativele ce se poartă între contele Tisza și comitetul național român: De Duminecă și până astăzi (Marți), comisia de zece a comitetului nostru național ține consfătuiri cu puține întreruperi. Ieri, Luni, membrii delegației de trei, d-nii Mihali, Maniu și Branicea, au avut lungi parlamentări cu contele Ștefan Tisza, primul-ministru ungar. Atât membrii delegației, cât și acei ai comisiei de 10, păstrează cea mai strictă discreție. Comitetul național va fi convocat pe începutul săptămânii ce vine. Cu această ocazie se va lua o hotărâre definitivă, dându-se publicității toate amănuntele și rezultatele tratativelor. Dintre arhierii celor două bi-

Vorbe înțelepte.

Învățătorul, când se află între cei netrebnici, nu se cuvine să aștepte vre-o cinstă dela ei.

Daruri dela omul sărac, servicii dela omul leneș, ajutor dela omul vrășmaș și sfat dela cel ce te pismuește, să nu ceri și să nu aștepti.

Cei bogati și cei puternici au mai mare trebuință de sfaturile învățătorilor, decât învățătorii de darurile lor.

seriei românești sunt la Budapesta PP. SS. LL. Ioan I. Papp, episcopul Aradului, Dr. Demetriu Radu, episcopul Orșiei, Dr. Vasile Hossu, episcopul Gherlei, Dr. Miron E. Cristea, episcopul Caransebeșului și Dr. Val. Traian Frențiu, episcopul Lugăului. Ședințele comisiei de 10 sunt prezidate de dl. Gh. Pop de Băsești, președintele partidului nostru național. Comisiunea de zece a mai ținut și Mercuri o ultimă ședință, iar convocarea comitetului s'a făcut pe zilele 13 și 14 Februarie n. Se va întruni în Budapesta.

Cartea roșie. După cartea verde a României, va urma cartea roșie a monarhiei noastre, Austro-Ungarie. Se scrie adevărat de la Viena, că ministrul de externe, contele Berchtold, va prezenta delegațiunii, la proxima lor întrunire, care se va face în cursul lunii Aprilie, o carte diplomatică, cu învâitoare roșie, cuprinzând în ea documentele referitoare la criza internațională din timpul din urmă, și mai ales la raporturile dintre monarhia noastră și România. Sigur însă, că și în cartea roșie, ca în cartea verde, vor fi publicate numai documentele adevărate, cu a căror publicare sunt învoiați toți cei interesați, și astfel adevărata stare a lucrurilor tot nu o vom putea cunoaște, nici din cartea roșie, cum nu o cunoaștem nici din cartea verde. Am putea o cunoaște însă, dacă ni s'ar da o carte, în care să fie publicate toate documentele diplomatice, cari n'au fost publicate, nici în cartea verde, nici în cartea roșie!

România.

Dela curtea română. Moștenitorul de tron al Greciei, Principele Georg, a sosit în București, Mercuri la amiază. A fost primit la gară de principele Ferdinand și condus la palat, unde și are locuința, ca oaspe al familiei regale române.

Serbarea zilei de 24 Ianuarie. Astăzi, Vineri, fiind aniversarea memorabilei zile în care s'a făcut unirea principatelor române de odinioară, Moldova și Muntenia, pentru a se forma din ele regatul român de astăzi, — se va celebra un serviciu divin solemn la mitropolie, în București, și în toate bisericile din țara românească, căci ziua e trecută între zilele mari de serbătoare. La orele 9 seara va da apoi liga culturală din București un festival, în sala Ateneului român, roșind curăntarea ocațională domnului Nicolae Iorga, profesor universitar.

Străinătate.

Temerea Bulgarilor. Intr-o convorbire avută cu un ziarist, fostul ministru bulgar Malinoff și-a exprimat temerea, că la primăvară va izbucni de nou războiul, pentru că prea mari sunt pregătirile pe care le face Turcia, pentru a-și aduce armata în regulă. Malinoff crede, că Turcia e pusă la cale de o altă putere, mai mare, care are interes să se încalce de nou popoarele din Balcani. A spus apoi următoarele: „Pentru noi, Bulgarii, un nou război ar fi o adevărată nenorocire, pentru că suntem slabi și nelucrați. Dacă s'ar putea aștepta numai câțiva ani, până ne vom întări, căci atunci vom putea lua tot ce ne-a aparținut.” Va merge cam greu, nene Malinoff, se luată tot ce va aparținut; dar era foarte ușor să păstrați aceea ce ați avut, dacă erăți numai ceva mai — nelucrați!

Chestia insulelor. Regele Carol al României a făcut în fața corespondentului unui ziar rusesc din Moscova declarație, că diferendul dintre Grecia și Turcia, pentru insule, va fi aplanat prin puterile mari europene, cari vor fi un expedient spre mulțămirea ambelor părți interesate. Un astfel de expedient ar putea fi, după părerea regelui Carol, autonomia insulelor, sub protectoratul puterilor europene. „Turcia e angajată prea mult în Asia, decât să-și mai lege mâinile, prin o aventură în Europa. Cu toate acestea — a spus regele — în Turcia sunt la cârmă și bărbați, cari ar putea fi un pericol pentru pace. Dacă totuși ar izbucni un conflict greco-turc, acesta s'ar putea desfășura numai pe uscat; un conflict pe mare nu se poate imagina, deoarece vasele comandate în Anglia vor fi furnizate numai la toamnă. Într-un astfel de caz, rolul României va fi determinat de atitudinea Bulgariei și a Serbiei. Un conflict greco-turc izolat nu atinge în chip direct pacea dela București, pe care România o socotește intangibilă, și pe care România totdeauna o gata să o apere. România a avut și va avea în politica balcanică rolul de reglator: sprijinește echilibrul și pacea, dar nu va lua rolul de jandarm, cum pare că doresc unii.”

NOUȚĂȚI.

Consiliu militar. Eri Vineri, s'a ținut în Viena un consiliu militar, sub președinția Majestății Sale, Împăratului și Regelui Francisc Iosif I. A participat Arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul de tron, ministrul de război, șeful statului major, inspectorii de armată și inspectorii diferitelor soiuri de arme. În acest consiliu militar s'au discutat chestii referitoare la schimbările devenite necesare în personalul comandanților mai înalți de trupe.

Chestiuni școlare. În comisiunea dietei pentru instrucția publică, întrunită Marți d. n. în ședință, a citit dl. raportor, Dr. Iosif Siegescu, raportul ministrului de culte și instrucțiune publică despre procesele disciplinare intentate în cursul anului 1912 în contra învățătorilor dela școlile elementare populare, cari nu sunt ai statului. În raport s'a constatat, că din douăzeci de mii de învățători, cari nu sunt ai statului, numai 114 au fost trasi în cercetare disciplinară, (probabil pentru că n'au putut arăta spori în propunerea limbii maghiare), și dintre aceștia numai 41 au fost pedepsiți, aducându-se sentințe în contra lor. Raportorul a atribuit acest fapt împrejurării, că învățătorii desvоят o activitate patriotică, de o parte, iar de altă parte, că ministrul de culte și instrucțiune publică procedează după dreptate față de ei. Raportul a fost luat la cunoștință din partea comisiei. Dietei, raportul a fost prezentat Mercuri, prin dnul Dr. I. Siegescu.

Dela comitat. Marți în 3 Februarie s'a ținut congregație în sala comitatului, în Sibiu. De interes mai mare pentru noi a fost recursul bisericilor românești din Sibiu, înaintat în contra împărțirii nedrepte, din partea orașului Sibiu, a subvenției dată școlilor. S'a propus aprobarea hotărârei orașului Sibiu, iar domnul I. A. de Preda a propus reînnoirea concluziunii și îndrumarea orașului Sibiu se facă o împărțire mai dreaptă. S'a aprobat hotărârea orașului Sibiu, deci împărțirea nedreaptă a subvenției.

Conferențe la Asociațiune. Duminică în 8 Februarie n. la orele 5 seara se va începe seria de cursuri, ce le aranjează în Sibiu Asociațiunea noastră. De astădată va vorbi dl. Dr. Ioan Lupăș despre „istoria universală în ultima jumătate a veacului XIX”. Programul completă a cursurilor se va publica în numărul proximal al ziarului nostru. După fiecare curs publicul e invitat la o convenire intimă, ce se va ține la restaurantul Kovács din strada Cisnădiei.

Școala comercială din Brașov. Pentru a se zidi un nou edificiu pe seama școlii noastre comerciale brașovene, societatea Solidaritatea a publicat un apel în urma căruia, cum aflăm în Revista Economică, au contribuit până acum 23 de băne, 6 profesori și 24 foști elevi, în total suma de 25.400 coroane. Cheltuielile clădirii fac aproximativ 260 de mii coroane.

Adunări de protestare. În zilele din urmă s'au urcat pe neașteptate prețurile pânii în Sibiu și Budapesta. Conducătorii partidului social democrat din capitală au convocat zece adunări pe astăzi, Vineri, în toate cercurile Budapestei, cu scop de a protesta împotriva scumpirii pânii.

Incoronarea șahului. Se anunță din Teheran, că lucrările pregătitoare pentru încoronare sunt terminate. Incoronarea șahului Persiei se va face în Iulie a. c. La serbări vor fi de față și reprezentanții puterilor străine.

Sbor împrejurul pământului. Cu ocazia expoziției universale din San-Francisco se va organiza un concurs de sbor împrejurul pământului. La concurs se admit toate soiurile de aparate sburătoare. Punctul de plecare este San-Francisco, iar sborul are să dureze 90 de zile. Premiul e de o sută de mii dolari.

Președintele ziarist. Poincaré președintele republicii franceze, a luat parte Duminică seara la banchetul reuniunii ziaristilor republicani și a rostit o cuvântare zicând între altele: „Eu sunt astăzi ziarist puz în disponibilitate; aștept cu dor neșpus să mă întorc la cariera gazetărească. Invidiez pe colegii mei ziarști, cari zilnic pot să-și apere convingerile; dacă uneori sunt atacat în cutare articol, simțesc furnicații în toate degetele, să răspund la atacuri. Când îmi voi sfârși zilele prezidenției, am să-mi urmez dorul inimii, întorcându-mă al muncă mea favorită de ziarist.”

Deschiderea trenului electric. Au trebuit să treacă 16 ani, ca să se poată realiza ideea unei comunicațiuni cu trenul electric între Viena și Pressburg, deși linia aceasta are o lungime aabea de 69 kilometri, din care 62 pe teritor austriac și 7 pe teritor ungar. În 1 Februarie 1914, la zece ore înainte de amiază, s'a dat circulațiunii linia amintită.

Știre ziaristică. Câteva gazete dela noi și din România publicaseră știrea că Neamul Românesc, redactat de dl. N. Iorga, a încetat să mai apară. În numărul mai nou din Unirea blăjană se publică o scrisoare a dlui Iorga, care declară, că Neamul Românesc n'a încetat, și că dela 1 Ianuarie 1914 foia apare în alt format. Din grația stăpânilor noștri, ziarul îngrijit dl. Iorga nu-l primim nici noi.

Violină scumpă. Un negustor din Colonia primise mai demult însărcinarea, să găsească un cumpărător pentru o ce-l-bră violină, care în cercul specialiștilor e cunoscută sub numele de Stradivariul dela Donaueschingen. Violina aceasta a cumpărat-o un comerciant englez, cu prețul relativ ieftin de 25 mii coroane. Englezul a făcut o cumpărare din cele mai bune, deoarece zilele acestea a vândut instrumentul în Edinburg cu 200 mii de cor., — a câștigat va să zică o avere întreagă. Noul cumpărător este earăși un negustor, care speră să vândă mai departe, tot cu câștig, celebra violină.

Câștigul societății pentru loteria de clasă. Societatea pentru loteria de clasă ungară, care plătește guvernului o arandă anuală de peste două și jumătate milioane de coroane, a realizat în 1913 un profit net de 1.390.886 coroane, având fonduri de rezervă în sumă de aproape cinci milioane coroane. Dividenda anului trecut este 113 cor. sau 22.6 procente. Câștigul mare al societății rezultă, cum se știe, din puna celor săraci și năcăjiți.

Efectul opririi. Am vestit în numărul trecut, că operele lui Maurice Maeterlinck au fost puse la index. Știrea aceasta a depeșat-o ziarul Le Soir din Bruxelles scrisorului aflător la N. ză. Maeterlinck a răspuns, că oprirea îl îndeamnă să lucreze mai departe cu puteri înalte, și că interzicerea cărților sale va face desigur o mare bucurie — editorului său librar.

Numiri de familie. A apărut în Budapesta cartea de adrese a locuitorilor din capitală pe anul 1913. Volumul conține peste 150 de mii de adrese. Un ziar din Budapesta și-a luat ostentiv să facă socoteală numirilor de familie locuitoare în acest oraș. Din statistica alcătuită se vede că, cu toată maghiarizarea numelor, se mai găsește și astăzi în Budapesta numeroase familii, chiar și evreiești, care nu poartă numire ungurească. Iată câteva cifre: 1562 persoane răspund la numele Weiss, 1147 sunt Schwarz, 964 Klein, 810 Rosenberg, 702 Fischer, 681 Goldstein și Goldman, 615 Kohn, 613 Krauss, 613 Grünbaum și Grünberger, 545 Engel; mai sunt apoi, cu câte peste 300 de persoane, familiile: Braun, Berger, Gros, Friedmann, Löwy, Müller, Neumann, Pollák, Roh, Schlesinger, Singer, Hoffmann și altele.

Petrecere cu joc se va aranja din partea Reuniunii femeilor gr. or. din Zlatna și jur' Joi la 30 Ianuarie st. v. 1914 în hotelul la Kolozsvár Nándor. Începutul la 7 ore seara. Taxa de intrare de persoană 1 coroană. Venitul curat este destinat în favoarea Reuniunii. Suprasolviri se primesc cu mulțămire și se vor chita pe cale publică.

La fondul Dr. Petru Șpan pentru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la meserii, învățacelul pantofar Victor Ioaniciu petrecând Crăciunul acasă, în comuna Sălcuța de sus și aducându-și aminte de omul lor din Munți, care a fost Dr. P. Șpan, a adunat pe seama fondului cor. 24.70, precum urmează: Vasile Gan, protopresbiter (Ofenbaia), cor. 1.20; S. Vasinea paroh, Teodor Goia, Todor Ispas. N. Ciapa, Simeon Costea, primar, câte 40 bani; Mihail Goia, G. Balea, câte 50 bani; G. Goia, Găbudeanu, Silvestru Marta, pantofar câte 30 bani; R. Gomboș, paroh, O. Butnar, G. Rusu, câte 60 bani; G. Vidrai, Reun. de păstrare, Simion Pop, paroh (Brăzești), Gavril Rancea inv. Seb. Ciapa, I. Bologa, D. Munteanu, Ion Pasca, inv. penz. (Lupșa), câte 1 cor.; V. Șpan, paroh (Lupșa), 5 cor.; A. Căndrea preot, Nicodim Sabău (Lupșa), câte 2 cor.; Ana Gan (Ofenbaia), 80 bani. Starea fondului cor. 1.597.92. Pentru primos aduce calde mulțămiri în numele Reuniunii meseriașilor sibieni: Victor Tordășianu, președinte.

Post de cantor caută tinărul Nicolae Mihailescu, din Tomnatecu (Tomnatek) poșta ultimă Baia-de-criz (Körösbánya). Ceice doresc să-l angajeze, să i se adreseze în scris.

Teatru.

Sâmbătă, în 7 Februarie, se va da o reprezentare în beneficiul primului comic al teatrului, al dlui Carol Paziska. Piesa ce se va juca, este Dansatoarea spaniolă, farsa cea mai cu haz din repertoriul stagiunii actuale.

Posta redacției.

Dlul N. T. în Balșa. Știrea dată era așa de înțeleasă, că guvernul va prezenta în cursul anului acestuia proiect de lege dietei, cu privire la noua regulare a congruei; și nici decum așa, că urcarea congruei se face deja cu începerea anului acestuia. Fără lege votată și sancționată ministrul nu poate face urcarea.

Din public.*)

Mulțămire publică.

La fondul de reparare al bisericii gr.-or. din Soars, protopresbiterul Agnita, a colectat George Graur dela pretinii și cunoscuți din America următoarele sume: Dela George Graur, Soars 2 dol. 50 cenți, Neculae Graur, Candid Pucea, Moise Pucea, Achim Turcu, Neculae Grecu, George Stoica, Avram Cîntireag toți din Soars, câte 2 dol. Ioan Stoica Soars 1 dol. 50 cenți. Ioan Muntean Soars, Toader Stoica, Soars. Dumitru Grec, Soars. Ioan Cadriță, Selistat George Mailat, Feldioara. Ștefan Lăzar, Bărghiș. George Botcu, Bărghiș. Iosif Valcu Boholt, câte 1 dol. George Pănaie, Rodbav. Marcu cu soția. Florian cu soția. Antone Berbec, Covor. Moise Grecu, Lisa. Adam Luca, Bănat. Roman Garoi Recea. Lascu Toncină, Lisa. Ilarion Păpăradă, Recea. George Bugneri, Selistat. George Huldet, România, Ioan Jiga, Beclean, Gavrilă Bertis, Alma. Bucur Custură, Covor. Ieronim Gotia, Comăna. Ioan Popovici, Vălențor. Ioan Tulbure, Hălmeag. George Fortea, Paloz. Bucur Neagos, Rucor. Clemente Carja, Vistea. Ilie Dan, Todas. I. Maier, Vereș. Dumitru Biriș, Selistat. Neculae Renciu, Valendorf. George Ciurilă, Grid. Ioan Bastea, Cincul-mare. Dumitru Filimon, Sâmbăta. Ioan Potcan, Boholt. Ioan Coco, Boholt. Andrei Tulbure, Boholt. Ioan Brubo, Calbor. Chirion Stănuț, Igișor. Neculai Rama, Bărghiș. Vasile Stănciu, Rodbav și Simion Albu din Soarsul-săseș. câte 50 cenți. George Muntean, Bănat 40 cenți. Neculae Salagei, Valhid. Petru Iorga, Bănat. George Iltu din Vale câte 30 cenți. Aron Marcu. George Gurea din Stena. Neculae Tobiea, Covor. George Hici, Covor, Ioan Pădurica, Iacășor. Vasile Ciolan, Tintari. George Vijile, Netot. Ștefan Păpăradă, Netot. George și Saveta Cozan din Beclean. George Stanislav, Vistea. George Gisdav, Ileni. Ștefan, Radu, Hădău. Neculae Boer, Recea. Simion Drăgan, Agnita. George Popa, Voila. Ioan Tomican, Tăntari. Petru Poneș, Bănat. Ioan Măndrea. Sâmbăta. Valeriu Măndrea Sâmbăta. George Murgu, Bradu. Ioan Jinga, Hălmeag. Simeon Brodeala, Netot. Adam Stămp, Covor. Iacob Cernea, Paloz. Ioan Pisev, Diuleș, Ambrose Rus, Veseud. George Gava, Bănat. Sabin Bufta, Valea-mare. Axente Căpriță, Selistat. Neculae Barsan, Valhid. Vasile Dușoiu, Foiean. George Blaga Bhor, George Tulbure, Hălmeag. Alexe Crăciun, Șomartin. Ioan Bugneri Selistat. Maxim Bon, Bănat, Andrei Boer, Valendorf Const. Barbu, Dumitru Pirău, Ileni. Gavrilă Comeia, Ileni. Maria Poparad, Recea. Moise Grindean, Rucor. Ilie Leshu, Netot. Achim Vuleu, Simnic. Ioan Faur, Brad. Nicol. Morar, Ruși. Neculae Conzaria, Vad. Ilie Somg, Loamneș. Neculae Stroia, Recea. Andrei Petru și Codrean Petru, Bănat. Ilie Codrean, Galia Avram, Bănat. Manoilă Rotar, George Albu, Hălmeag. Neculae Sivițean, Ioan Radu, George Stoica. Zaharie Toncine, Recea. Ioan Stan, Recea. Moise Șerban, Lisa. Vasile Buzuleci, Victor Berteza Sâmbăta. Dumitru Gones, Scorei. Dionisie Tarcia, Scorei. Nicolae Căcoradă, Ioan Graur Vasile Văja. Ioan Blba din Boholt. Ioan Neagu. Calbor. Vasile Axente, Fraua. Simion Filigeanu, Bărghiș. George Marcea, Ioan Adam din Cris, fiecare cu câte 25 cenți. Nicolae Racari din Corbi și V. Anghel 20 cenți. Minu Man 15 cenți. Zevadeiu Gabor, Recea și A. Biga câte 10 cenți. La o'alta 64 dolari 80 cenți sau 316 cor.

Pentru acest frumos dar comitetul parohial prin subscripția aduce cele mai vii mulțămite donatorilor, precum și colecantului George Graur.

Șo a rș, în 18 Ianuarie 1914.

Dionisie Turcu
paroh gr.-or. rom.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

„LUMINA“

institut de credit și economii, societate pe acții în Sibiu.

Convocare.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii „LUMINA“, societate pe acții în Sibiu, se invită în sensul statutelor la

a V-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 25 Martie st. n. 1914 la 10 oare a. m. în sala școlii centrale din strada Șaguna Nr. 16, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea.
2. Numirea unui notar și a 2 bărbați de încredere.
3. Prezentarea Bilanțului pe anul 1913 însoțit de raportul Direcțiunii și al comitetului de supraveghiere și împărțirea profitului curat.
4. Darea absolutorului.
5. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii Direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere pe anul 1914.
6. Alegerea a 2 membrii în direcțiune cu mandat pe 5 ani.
7. Propuneri independente predate prezidiului cu 10 zile înainte de adunare (§. 28 din statute).

Acționarii cari voiesc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, trebuie să dea acțiunile și documentele de plenipotență la cassa centrală a institutului ori la filialele noastre din Murăș-Oșorhei și Turda sau la următoarele bănci: «Albina» Brașov, «Vatra» Cluj, «Cassa de păstrare» Mercuria, «Mureșana» Reghin, «Olteana» Viștea de jos, până la 23 Martie st. n. 1914.

(383) 1-1

Sibiu, din ședința plenară a Direcțiunii, ținută la 2 Februarie 1914.

Nicolae Ivan m. p., Pantaleon Luca m. p.,
prezident. director-executiv.

Activa.

Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1913.

Pasiva.

	K	f
Cassa	47,346	57
Bon la cassa de păstrare poștală	4,097	93
Bon în Giro-Conto la Banca Austro-Ungară și la alte bănci	6,057	20
Cambii	1,306,838	52
Cambii cu acoperire hipotecară	477,158	—
Obligațiuni hipotecare	605,699	—
Obligațiuni cu cavenți	57,158	—
Credite în cont-curent	128,908	61
Efecte	260,000	—
Realități	39,350	58
Diverse conturi debitoare	590	—
Mobilier	6,796	50
după amortizare	796	50
Spese de fondare	1,248	57
după amortizare	1,248	57
	2,939,204	41

	K	f
Capital societar	600,000	—
Fond de rezerva	31,605	10
Fond de pensii	754	—
Depozite spre fructificare	1,863,114	83
Reescont	192,372	—
Imprumut pe efecte	129,000	—
Dividendă neridicată	4,070	—
Diverse conturi creditoare	13,945	37
Interese transitoare anticipate	43,788	90
Profit net	53,794	21

2,939,204.41

Debit.

Contul Profit și Pierdere cu 31 Decembrie 1913.

Credit.

	K	f
Interese:		
pentru depuneri spre fructificare	96,248	79
„ fondul de pensii	282	21
„ reescont	13,911	85
„ imprumut pe efecte	8,587	55
Spese:		
Salare	17,941	24
Chirie și relut de cvartir	7,385	74
Porto	719	96
Tipărit, registre și alte spese de regie	5,016	30
Marce de prezență	935	—
Dare:		
erarială și aruncuri	5,556	10
10% după inter. depuner.	9,624	89
10% „ „ fond de pensii	28	22
Amortizări:		
din mobilier	796	50
„ spese de fondare	1,248	57
„ efecte (diferință de curs)	6,887	50
Profit net	53,794	21
	228,964	63

228,964.63

Sibiu (Nagyszeben), la 31 Decembrie 1913.

Octavian Fulea m. p., prim-contabil.

DIRECȚIUNEA:

N. Ivan m. p., prezident. P. Luca m. p. P. Muntean m. p. D. Vulcu m. p. N. Borzea m. p.
D. Comșa m. p. S. Russu m. p. Dr. N. Iltu m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în consonanță cu registrele institut. purtate corect.
Sibiu — Nagyszeben, în 2 Februarie 1914.

Ioan Teculescu m. p. președ. Dr. George Măcelariu m. p. Ioan B. Bolu m. p. Dr. Ioan Bucur m. p. Leontin Pușcariu m. p.
Constantin Herția m. p., revizor-expert al «Solidarității».

Nr. 28/1914.

(375) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa II Cărpiniș, în protopresbiteratul Mercuriei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post, sunt jumătate din venitele stolare fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții pe lângă observarea prescripțiilor reglementare, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare la biserică pentru a cânta și predica, respective a celebra.

Mercuria, la 8 Ianuarie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-ort. în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 74/1914 protopresb.

(380) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Selnița, din protopresbiteratul „Cetatea-de-peatră“ se publică concurs repetit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele sunt cele cuprinse în coala B. pentru congrua.

Reflectanții să înainteze rugărilor concursuale înzestrate cu documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și după prealabila înțelegere să se prezinte în parohie spre a cânta, cuvânta, resp. a celebra.

Lăpușul-unguresc, la 17 Ianuarie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului „Cetatea-de-peatră“ în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
protopop.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

Un apetit bun

este și va fi lucrul de căpetenie. Cine însă nu are gust de mâncare, să-și iee refugiu la Emulsiunea Scott, care de decenii este un mijloc de deschidere a poftei de mâncare. Față de oleul comun de pește este Emulsiunea Scott așa de gustoasă și ușor de consumat, că nu ai nici o osteneală să iai, acest întăritor probat. Emulsiunea Scott începe să întărească corpul și provoacă necesitatea de nutrire, că îndatinata mâncare să ia iarăși cu poftă bună și renouându-se puterile ai iarăși voie bună și dragoste de viață.

Ai at copiii, cât și celor mari Emulsiunea Scott compusă din cele mai curate și mai vindecătoare stoffe este în tot timpul, atât vara, cât și iarna, un mijloc neîntrecut până în prezent de întărire.

1) (275) 36—

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți 50 fil în marea poștală la Scott et Bowne Viena VII. cu provocare la acest ziar, și veți primi o sticlă de probă.



Casele

din strada Rannicher Nr. 27, cu o mare grădină și cu loc de zidit către strada Herbert, precum și din strada Rosnanger Nr. 5 cu grădină sunt de vânzare.

Pentru informațiuni mai deaproape la proprietarul

Iuliu Belohlavek
Sibiu.

(381) 1-3

La Librăria arhidiecezană, Sibiu, se află de vânzare:

Orfanii Neamului

Roman naționalist
de

N. Rădulescu-Niger.

Preț: 4 cor. + 20 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Călindarul arhidiecezan
pe anul 1914

cu Sematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Preț: 80 fil., plus porto poștal 20 fil.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

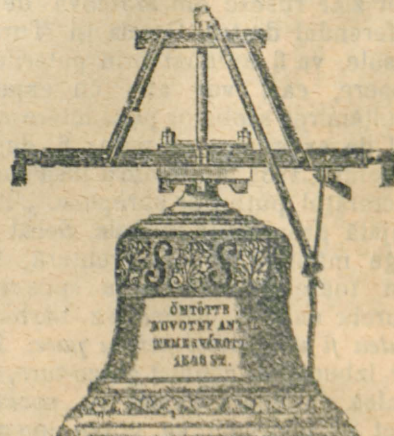
se recomandă spre pregătirea clopotelor nou, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, prevăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în- dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(188) 31-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt prevăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețouranturi ilustrate gratis.



Requisite de scris se pot procura dela Librăria arhidiecezană

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.